

Geheim agentje spelen om erfpacht

In Amsterdam woedt een vuile oorlog over erfpacht, met geheime microfoons en beschuldigingen van sabotage en het kopen van het referendum.

JASPER KARMAN

Woensdag werd de Amsterdamse politiek opgeschrikt door een heus af luisterschandaal. De luistervinken waren niet van de Amerikaanse inlichtingendienst NSA, maar van de PvdA en GroenLinks.

Die twee partijen waren eerder deze maand, gewapend met een verstopte taperecorder de straat op gegaan. Het doel van hun missie: de brutale medewerkers van een bureau ontmaskeren die argeloze Amsterdammers overhaalden voor een referendum over erfpacht te stemmen.

De Stichting Erfpachters Belangen Amsterdam (Seba) wil met een volksraadpleging een stokje steken voor nieuwe erfpachtplannen. Ze vindt namelijk dat de gemeente een te groot deel van de waardestijging van de kavels opeist.

Verwarrend inderdaad. De PvdA en GroenLinks, twee partijen die toch meestal dol zijn op referenda en gruwen van verwerpelijke methodes als af luisteren, die stiekem gesprekken opnemen op straat.

Maar ze hadden een uitstekende reden, vonden ze zelf. En nee, die was niet dat het referendum ze politiek slecht uitkomt. Er werden namelijk oneigenlijke argumenten gebruikt.

Vlak voor de raadsvergadering werden transcripten verspreid van de ge-

Handtekeningen werven voor het referendum, Noordermarkt, 9 november.

FOTO ELMER VAN DER MAREL

sprekken. En eerlijk is eerlijk: de medewerkers vlogen soms wat uit de bocht in hun enthousiasme om de als argeloze burger vermomde partijleden te overtuigen. Zo zei één van hen heel stellig dat 'mensen die huren, hun huis uit worden gekickt omdat de erfpacht omhoog gaat', en waarschuwde een ander dat volgens de nieuwe erfpachtregels iedere Amsterdammer die zijn huis verkoopt, de winst die hij daarbij maakt naar de gemeente ziet gaan. "Het hele bedrag."

"Dit is kwalijk. Er wordt met een zak geld een referendum gekocht," zei een PvdA'er. "Door ingehuurde promotiebedrijven worden mensen met

foutieve argumenten misleid om hun handtekening te zetten. Democratie is niet te koop."

Aan de andere kant van het politie-

'Twee machtspartijen torpederen een referendumvoorstel'

ke was juist woede over de 'linkse sabotagepoging van een referendum'. CDA-fractievoorzitter Marijke Shahsavari ontplofte bijna over 'het dieptepunt in de politieke carrière van de

PvdA en GroenLinks'. "Ik ben echt verbijsterd! Twee machtspartijen torpederen een referendumvoorstel dat ze politiek slecht uitkomt. En met af luisterpraktijken nog wel."

Zo ontstond de curieuze situatie dat de progressieve partijen PvdA en GroenLinks af luisteren stonden te verdedigen, terwijl het CDA en de VVD – normaal niet voor referenda en juist wel voor meer toezicht op straat – in de bres sprongen voor de privacy van burgers en het referendum.

Rechts stelt dat het verboden is heimelijk bandopnames te maken, maar de PvdA ontkent dat.

De strijd was toch al onfris, al sinds de Seba in mei aankondigde een referendum te willen.

Zo sloegen deze zomer boze VVD'ers aan het muiten tegen hun eigen partij omdat de liberalen, principieel tegen erfpacht, in het college van b. en w. voor de plannen hadden gestemd.

En in september ontstond ruzie over 2929 handtekeningen die burgemeester Eberhard van der Laan ongeduldig wilde verklaren omdat ze voor 1 juli waren verzameld. Formeel juist, maar wel kinderachtig, oordeelde rechts. Van der Laan reageerde pijnlijk.

Uiteindelijk haalde De Lange toen nipt genoeg handtekeningen om zijn hoop op een referendum in leven te houden. En deze week nam hij ook de laatste horde: woensdag leverde hij 36.000 handtekeningen in. Als er ten minste 27.000 geldig zijn, mogen de Amsterdammers zich in mei uitspreken over het erfpachtplan.

Dat de gemoederen zo hoog oplopen, heeft verschillende redenen. In de eerste plaats is de gemeenteraad zeer verdeeld over erfpacht: de linkse partijen vinden dat alle Amsterdammers moeten profiteren van de waardestijging van woningen in de stad, en niet alleen de huiseigenaren. De rechtse partijen vinden de erfpacht veel te hoog. Met de verkiezingen in aantocht worden die tegenstelling duidelijk zichtbaar.

Maar in de tweede plaats is het ook een ordinaire geldkwestie: jaarlijks ontvangt de gemeente negentig miljoen euro aan erfpacht. Als daar een paar procent vanaf gaat, doet dat pijn.

Volgende maand mag de referendumcommissie zich buigen over de kwestie.